

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE :

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, 4231 BP Meerkkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, „Bejaardencentrum Rijnsate“, postbus 694, 2400 AR Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 73814, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand“ te Alphen aan den Rijn. Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Een hoofdman over honderd kwam biddende tot de Heere Jezus.

Matth. 8 : 5-13.

Het doet ons weldadig aan als een mens biddende tot de Heere Jezus komt. Want dat geeft verbondenheid aan Hem en verwachting van Hem te kennen. Terwijl het onze aard niet is dat te doen. En te meer, daar het een heidense man was, die in het openbaar met zijn nood tot Hem kwam. Hoewel hij als hoofdman over honderd in Kapernaum gekomen was, om de Joden in hun verzet tegenover de heidenen in bedwang te houden. En zie, het is door het licht dat hem, in de duisternis van het heidendom zijnde, had aangegrepen tot de geloofsgedachten omtrent Gods volheerlijke openbaring in Kapernaum. Een licht dat hij nog nooit had aanschouwd en toch werd zijn hart er door ingewonnen. En er door vervuld met liefde tot de Heere Jezus. Wat door ons opgemerkt moet worden, om met al onze noden aan de Heere verbonden te mogen worden. Want de Zaligmaker is ook daartoe in deze stad gekomen. Waarvan de hoofdman nu de ervaring bekamt in zijn hart en leven. Hij is, hoewel geheel onwetend, door de vaderlijke hand der Goddelijke voorzienigheid hier gebracht. Terwijl hij aan de Heere nog niet dacht, dacht de Heere aan hem.

De man heeft, al weten wij niet hoe, van Hem gehoord. Want bij de komst van de Heere Jezus in Kapernaum kwam hij tot Hem met de nood van zijn hart, zeggende: „Heere ! mijn knecht ligt te huis geraakt en lijdt zware pijnen.“ Waaruit blijkt, dat hij niet in de eerste plaats voor zichzelf gekomen is, maar voor zijn knecht. Want hij leeft met hem mee, omtrent de kwaal waaraan hij leed en de pijn die hem kwelde. Wat hem als doet zijn in levensnood. De man had liefde tot zijn naaste, wat hem des te meer aandreef tot het gebed, in grote vrijmoedigheid.

„En Jezus zeide tot hem: Ik zal komen en hem genezen.“ Wat voor de hoofdman gebedsverhooring was. „En de hoofdman over honderd, antwoordende, zeide: Heere, ik ben niet waardig, dat Gij onder mijn dak zoudt inkomen, maar spreek alleenlijk één woord en mijn knecht zal genezen worden.“ Waaruit zijn geloof en vertrouwen blijkt, op het spreken van Zijn woord. En dat is de vrucht van de liefde des geloofs, wat het hart alsdan des te inniger verbindt aan de Heere. Waarop de hoofdman nog laat volgen: „Want ik ben ook een mens onder de macht van anderen, hebbende onder mij krijgsknechten en ik zeg tot deze: Ga! en hij gaat en tot de andere: Kom! en hij komt en tot mijn dienstknecht: Doe dat! en hij doet het.“

Waarmee de Heere Jezus door de hoofdman niet met hem gelijk gesteld werd. Want hij heeft een diepe hoogachting voor de Heere Jezus. Maar de dienstknechten van de hoofdman ware hem gehoorzaam. En zo heeft de Heere Jezus de macht van Zijn God en de kracht, dat kwalen en pijnen Hem gehoorzaam zijn. Zodat de Heere Jezus door het spreken van de hoofdman gewaardeerd werd door het geloof, wat blijkt uit Zijn waarderend spreken: „Jezus nu dit horende heeft Zich verwonderd en zeide tot degenen die Hem volgden: Voorwaar zeg Ik u, Ik heb zelfs in Israël zo groot geloof niet gevonden.“

En hoe is dat mogelijk? Een hoofdman, die opgekomen is uit het heidendom, waarvan ons geen beschrijving gegeven wordt. Maar desniettemin is de uitspraak van de Heere Jezus, Die dit hart kent, ten volle waarachtig. Maar wat bemoedigend en versterkend was voor de hoofdman was tegelijk een bestraffing voor Israël. En toch prijst de Heere Jezus niet de hoofdman, maar het geloof, dat hij tot eer van de Heere mocht beleven en belijden. Want een groot geloof is nooit vrucht van eigen akker. Het is de Heere welbehagelijk, daar het vrucht is van Zijn duurverworven Geest. Wij hebben er dan ook niet naar te staan om een groot geloof te bekomen. Als gesproken wordt van zo groot geloof, dan hebben wij het wel groot en dierbaar te achten. Maar dan moet het ons aansporen de bediening en werkingen van Zijn Geest te zoeken. Daar het alleen door Zijn Geest gewerkt en tot wasdom gebracht kan worden. En daar dat zo niet in Israël gevonden wordt, had zijn oorzaak in Israël en dat geldt ook ons. Daar wij ons zoveel gelijk Israël op de been houden met godsdienstige problemen en beschouwingen, zodat wij er weinig of niet aan toekomen, ons in ons godsdienstig geloof te verloeien. Om het voor de mollen en vledermuizen te werpen, daar het de Heere ontrendend en onschadelijk is. Men kan het zo goed geloven van zichzelf dat men bekeerd is en dat we naar de hemel reizen. Want dat hadden de dwaze maagden ook wel.

Het gaat hier om het geloven dat de Heere aankleeft en het goede ook voor een ander zoekt. En bovendien wilde de hoofdman niet, dat de Heere Jezus Zich onteerde, door in zijn huis te komen, daar hij toch een heiden was. Want het geloof, dat de hoofdman mocht beleven, door de Geest van Christus, kent zelfverfoeiing, daar het afkerig is van zelfverheffing.

En zo zou het geloof, dat door de Geest van Christus gewerkt en bekroond werd, door Hem ook tot zegen gesteld worden voor de heidenen. „Doch Ik zeg u“, zeide de Heere Jezus, „dat velen zullen komen van oosten en westen en zullen met Abraham en Izak en Jacob aanzitten in het Koninkrijk der hemelen.“ Waarmee het de hoofdman beloofd werd, dat de poorten van het heidendom door de Heere Jezus geopend zouden worden in het Evangelie der genade. Een woord dat zeker verkwikkend en vertroostend geweest zal zijn voor de hoofdman. Want het hart dat door de liefde van Christus is ingenomen, gunt dat ook anderen. Het bidt de Heere, dat aller hart er voor geopend mocht worden. Want daar is niet erger dan Hem door het ongelooft er buiten te houden. En door de heerlijke toekomst, die het hart er door verkrijgt voor de eeuwigheid, om altijd bij de Heere te zijn, Die door Zijn Geest de hoogste plaats mocht bekomen in het hart. En hij heeft deze heerlijke belofte van de Heere mee gekregen, om er van te spreken. Want hij is er van overtuigd, wat de Heere hem als heiden heeft willen schenken, ook anderen door Zijn Geest kan en wil deelachtig maken. Want door de genade des Heeren werd ook zijn hart er door ingenomen en zijn oog er voor geopend.

Doch velen zullen tot de Heere Jezus komen in het geloof, gelijk hij gekomen is, door het Woord des Geestes. Zij zullen komen uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. En is het nu in ons leven al een komen tot de Heere,

Van de Administratie

Met dank aan hen, die spontaan mij bericht gaven over het gevraagde adres in het vorig nummer, verzoeke ik thans: wie kan mij helpen aan het juiste adres van S. Weerstand, Damlaan 3, 8321 XC Urk? De P.T.T. zond ons het blad retour, met de mededeling vertrokken. Via br. van Heteren werd met dank ontvangen f 135,- (f 100,- uit de dankdagcollecte te Sliedrecht en giften van f 25,- en f 10,-) Ook konden wij weer 6 nieuwe abonnees noteren, terwijl wij van 6 abonnees bericht ontvingen van overlijden. Wat heeft dat laatste voor ons te betekenen?

Adm. Bewaar het Pand, adres: Bej. Centrum „Rijnsate“ 1 - 08, postbus 694, 2400 AR Alphen a/d Rijn, giro 704350.

v.d.L.

door zuchtend en smekend te komen tot de troon der genade om ontferming? Waarin u bemoedigd wordt door de Heere, want de kracht van het „zullen komen“ is in Hem en door Hem. Want Hij komt in het Evangelie tot ons en genade is uitgestort op Zijn lippen. Laat uw oog in het komen tot Hem, bij het licht van Zijn Woord, op Hem gevestigd zijn. Want in Hem is de kracht van uw komen tot Hem, al is u nog zo ellendig. Hij geeft u licht om te zien op de grote zaligheid, die hier door Hem wordt voorgesteld. En al is u in uw verdorven bestaan nog zo heidens, het doet niet ter zake, want heidenen zullen tot Hem komen, door de kracht van Zijn welmenend beloven. Het gaat van de Heere uit, Hij wil dat u tot Hem komt. En zo is in en uit Zijn Woord de kracht van het geloven. De bedauwing van het Woord des Geestes, om daaruit gelovig te leren denken, te bidden en te strijden voor Zijn naam en zaak. Want zorgeloosheid is toch de kortste weg naar het eeuwig verderf.

Laat ons dan met de ernst, die het heil van onze onsterfelijke ziel raakt, acht nemen op dit waarschuwend woord: „En de kinderen des Koninkrijks zullen uitgeworpen worden in de buitenste duisternis, aldaar zal weinig zijn en knersing der tanden.“ En dat zegt de Heere Jezus, Die de diepte van de hel en de vloek van Gods toorn kent als Borg, om zondaren daarvan te bevrijden, tot verkrijging van de eeuwige zaligheid.

Het zijn kinderen, geboren op de erve des verbonds tot verkrijging van het teken des verbonds, dat de beloften des verbonds verzegelt, kinderen die het sacrament kwamen te gebruiken tot zorgeloosheid. Maar niet deden aan zelfbeproeving, want zij dachten te kunnen bestaan met de olie in de lamp van het verstand. Zodat zij geen zorg hadden omtrent het vat des harten. En zie, zij werden verwezen naar de buitenste duisternis, „en aldaar zal weinig zijn en knersing der tanden.“

En daarom zegt de Heere Jezus tot ons: „Onderzoekt uzelf, of gij in het geloof zijt, beproeft uzelf. Of kent gij uzelf niet, dat Jezus Christus in u is? tenzij gij enigszins verwerpelijk zijt.“ We hebben dus ons hart en leven te onderzoeken en te beproeven of Jezus Christus leeft met de bediening van Zijn genade in ons hart. Zo niet, dan zijn we enigszins verwerpelijk, maar niet ten volle, daar ge nog zijt in het heden der genade. Opdat het geestelijk kennen van Jezus Christus, door het Woord des Geestes, alsnog biddende gezocht zou worden. Want in het kennen van Hem is het eeuwige leven, waarvan de Heere door Zijn Geest getuigenis geeft in het hart, tot wasdom van het

geestelijke leven. Want dat versiert het hart met een vruchtbaar geestelijk leven, tot eer van de Heere. En zo sprak de Heere tot de hoofdmant: „Ga heen en u geschiede gelijk gij geloofd hebt.”

Soest.

R. Kok.

Van de redactie

1. **6 pagina's.** Dit nummer komt weer met een tussenblad uit. Er is nogal wat kopij. En sommige artikelen staan al korter of langer tijd over. Later komen er weer nummers van de gewone omvang van 4 pagina's.

2. **School voor Dundas en Hamilton.** Ik ontving van de kerkeraad van Barendrecht een bedrag van f 1000,— voor dit doel op mijn postrekening 652422. Ik verwacht van de kerk van Zeist, waar voor dit doel gecollecteerd is, nog een bedrag van f 1125,—. Dit zijn verrassende bedragen. Ik weet, dat men in Canada hier erg dankbaar voor is. En we leven met de vrienden daar mee. Dus hartelijk dank.

3. **Filemon.** In het vorige nummer hebt u een advertentie kunnen lezen, waaruit blijkt, dat de uitgave van de artikelen van Ds. Van der Ent over Filemon in boekvorm doorgaat. In de advertentie staat bij vergissing Timotheus in plaats van Filemon. Welwillende lezers hebben dit wel begrepen. We laten hier weer wat opschriften boven de artikelen volgen: 31. Geen generatieconflict, 32. Het recht van Paulus, 33. Het niet begëren van Paulus, 34. Het pleiten van Paulus, 35. Dienstknecht en broeder, 36. Woord en daad, 37. Reken het mij toe, 38. Ik heb het geschreven, 39. Dankbaarheid, 40. Verplichtingen.

4. **Gideon.** In aansluiting hiermee wijs ik nog even op het vorige boek van Ds. Van der Ent. In een van de laatste nummers van ons blad stond een grote advertentie van uitgever Kool, waarin hij met vette letters vermeldt, dat dit boek nog te koop is. Het zou mooi zijn, wanneer een tweede druk nodig zou blijken. Maar dan moeten wel eerst de laatste nummers van de eerste druk de deur uit zijn. Men haaste zich dus.

B.

DE DORDTSE LEERREGELS

Les 48

HOOFDSTUK III/IV.

Artikel 9 (vervolg).

Zo heeft artikel 9 duidelijk de schuld-vraag aan de orde gesteld en deze beantwoord ten opzichte van het „niet komen” en het „niet-bekeerd worden”. Neen, dat velen, door de bediening des Evangelies geroepen zijnde, niet komen en niet bekeerd worden, daarvan is de schuld niet in het Evangelie, noch in Christus, door het Evangelie aangeboden zijnde, noch in God, Die door het Evangelie roept en zelfs ook die Hij roept, onderscheiden gaven mededeelt. Aldus het artikel. De schuld van het niet-komen tot God en van het niet-bekeerd-worden ligt dan ook bij de mens zelf. Want de mens is zo diep gevallen, dat hij God niet meer gelooft op Zijn Woord. Hij ligt in het ONGELOOF verzonken en verdronken.

Dat is al dadelijk gebleken in het paradijs bij het „proefgebod”. Toen heeft de mens geluisterd naar de duivel, die hem wijsmaakte, dat hij door het eten van de boom der kennis, des goeds en des kwaads, door God verboden, God gelijk zou zijn. Hier openbaarde zich de eerste zonde van het ongelooft. Heel de geschiedenis van Israël, bijzonder tijdens de woestijn-reis, kenmerkt zich door ongelooft.

We lezen ook in Matth. 13 : 58: „En Hij heeft aldaar niet vele krachten gedaan vanwege hun ongelooft.”

Lezer(es), is dat ook wel eens op u afgekomen, zo, dat het u uitdreef tot de Heere met de bede: o Heilige Geest, werkt U het oprechte geloof in mijn hart door Uw Woord. Hebt u de schuld wel eens naar u toe gekregen, beseffende wat het zal zijn, dat eens het oordeel over uw ongelooft zwaarder zal zijn dan over Tyrus en Sidon !

Wat heeft de Heere met Zijn volk Israël, alsook met ons, veel guldend en lankmoedigheid gehad, zelfs ondanks zoveel verharding ! Artikel 9 spreekt van „onderscheiden gaven”, welke God mededeelt aan onbekeerden.

Bedoeld worden **algemene** gaven van de

Heilige Geest, waarvan in Hebreë 6 sprake is. O.a. van hemelse gaven, van „des Heiligen Geestes deelachtig te zijn geworden” en van het „smaken van het goede Woord Gods en van de „krachten der toekomstige eeuw” en..... „afvallig worden”, zoals er staat. We willen hierbij even opmerken, dat veel bekommerde harten daarover zo bestreden kunnen worden.

„De hemelse gaven gesmaakt te hebben”. Men vreest dan, dat dit ook hen geldt. Want zij zijn wel eens getrouwt geworden uit de beloften Gods.

„Des Heiligen Geestes deelachtig te zijn geworden”..... en toch afvallig worden. Men denkt dan, dat hier bedoeld wordt, wat de Katechismus in Zondag 20 schrijft, waar de leerling mag getuigen: „Ten andere, dat Hij ook mij gegeven is”. Zo meent men ook de Heilige Geest deelachtig te zijn geworden, maar dat men zichzelf hierin heeft bedrogen. En verder: „Gesmaakt te hebben het goede Woord Gods” en „afvallig worden”. O, dat is ook met mij zo, meent het bestreden hart. Want ik heb ook wel eens iets geproefd van de goedheid Gods uit Zijn Woord.

Veel Godvrezenden worden door de duivel op dit Schriftgedeelte gewezen en dan geeft hij daarbij hen in, dat dit alles ook hen geldt. Zo komt de duivel wel meer Gods kinderen plagen met Schriftplaatsen voor te houden, die hij helemaal uit hun verband rukt. Zo ook deze verzen uit Hebreë 6.

Maar wat bedoelt de Heilige Geest met die „hemelse gave”? Dat zijn Zijn **algemene** gaven, zoals ook Judas die had, namelijk het prediken. Zo lezen we ook in Mattheus 7 : 22, waar Jezus zegt: „Velen zullen te dien dage tot Mij zeggen: Heere, Heere, hebben wij niet in Uw naam geprofeteerd en in Uw naam duivelen uitgeworpen en in Uw naam vele krachten gedaan ? En dan zal Ik hen openlijk aanzeggen: Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij, die de ongerechtigheid werkt.”

En wat bedoelt de Heilige Geest met „het goede Woord Gods gesmaakt te hebben”? Wel dat men het Woord des Heeren bij het lezen of het horen ervan, het even voor in de mond op de tong legt, maar het dan weer uitspuwt. Zulks lezen we ook in artikel 9, waar onze vaders schrijven: „Anderen nemen het wel aan, maar niet in het binnenste huns harten.” Het zijn de z.g.n. „tijdgelovigen”, die zelfs het Woord met vreugde ontvangen, maar daarna zich ervan afwenden, ja, geërgerd worden. Dan is er in Hebr. 6 sprake van „Des Heiligen Geestes deelachtig zijn geworden.” Maar hier staat niet: „De Heilige Geest deelachtig geworden”, d.w.z. Zijn Persoon, zoals Zondag 20 schrijft, maar „des”. D.w.z. „van de Heilige Geest”, namelijk Zijn algemene gaven, gelijk zo even genoemd.

Verder rekent ons artikel het als **eigen** schuld aan, dat sommigen het Woord des levens niet aannemen uit **zorgeloosheid**; dat anderen van het tijdgehoof wederom terugwijken en weer anderen, bij wie het zaad des Woords wordt verstikt vanwege de zorgvuldigheden en wellusten der wereld, zodat het Woord des Heeren geen vruchten voortbrengt.

En bij dit alles wijst het artikel heen naar de gelijkenis van de Heere Jezus over het **zaad**. Treffend is de tekening van deze gelijkenis betreffende de zaaier, die uitging op de akker om het zaad te strooien met kwistige hand. Zie hem gaan over de ruige akker.

Om zijn middel draagt hij de zak met het zaad erin.

Bij iedere stap strooit hij een handvol zaad uit over de akker en wel met een zwaai van zijn hand van links naar rechts, dus in een halve cirkel. Zodoende vult hij de **gehele** akker met het zaad. Geen plekje slaat hij over. Er vallen dan ook springend korrels op de weg, die al spoedig door de vogels worden opgepikt.

Er valt zaad op een stuk grond, waaronder zich een rotsachtige bodem bevindt, zodat het wel even uitschiet, maar spoedig verkwijnt en sterft.

Ook valt er zaad, waar straks ook de doornen en distelen uitschieten en zo het goede zaad doen verstikken.

Wat blijkt nu hier bij het uitstrooien van het zaad over die gehele akker ? Het zorgvuldig beleid van de zaaier. Want hij wil geen plekje grond van zijn akker onbezaaid laten en ook is zijn zaad goed zaad.

In het uitstrooien ervan ziet hij ook niet op de wind, hoe moeilijk ook het zaaien dan is. Dat lezen we in Prediker 11 : 4: „Wie op de wind

P.S.

Ook via dit blad willen we allen zeer hartelijk dankzeggen voor de vele verrassende blijken van medeleven met onze jubilea op 16 oktober en 1 november j.l., op onderscheiden wijze betoond.

Het waren rijke gedenkdagen; ons 40-jarig huwelijks-jubileum in de familiekring gehouden en onze 40-jarige ambtsherdenking te Elburg met vele vrienden en bekenden, ook uit onze vorige gemeenten, van „Bewaar het Pand” en de Gereformeerde Bijbelstichting. Het deed ons goed, daarbij ook ambtsbroeders te zien uit andere kerken, uit de Herv. Kerk, van „Kerkbelang” te Elburg en uit de Gereformeerde Gemeenten.

Wij zijn zo vrij, hierbij een treffend gedicht door te geven, gemaakt door onze vriend, ouderling J.B. van der Ham te Meerkerk.

We wensen allen wederkerig's Heeren alvervullende zegen toe, ook voor 1981 !

Ds. en Mevrouw van Leeuwen.

HOOG GEACHTE DS. en MEVR.

Eens reisde Is'el veertig jaren,
Door de woeste wildernis.
Veel lief en leed is daar ervaren,
Zooals dat ons beschreven is.
De ganse weg door hen betreden,
Heeft God Zijn Woord hen toegezeid.
In al die wederwaardigheden,
Vervuld en trouw'lijk hen geleid.
Beeld van uw ambt en huwelijksjaren,
Hij die u eens te samen bond.
Hij heeft u beiden willen sparen,
In alles wat gij ondervond.
Heeft Hij Zijn hulp en trouw bewezen,
Als gij hieraan gedenken zult.
Zo zal uw beider hart in dezen,
Met dankbaarheid wel zijn vervuld.
Veertig dagen en veertig nachten,
Heeft Mozes op den berg verkeerd.
Waar hij vernam de Godsgedachten,
En die het volk alzo geleerd.
Gelukkig is de knecht des Heeren,
Die veel op dezen berg vertoeft.
Opdat hij daar de wijsheid lere,
Die hij in 't ambt zo zeer behoeft.
Elia de Profeet des Heeren,
Ging veertig dagen op de reis.
En al die dagen kon hij teren,
Op ene drank en ene spijs.
Zo heeft ook eenmaal in 't verleden,
God u geroepen tot het ambt.
Wellicht hebt gij in moeilijkheden,
Daar dikwijls u aan vastgeklampt.
Ook deze les is hier te leren,
Onze ervaring ten bewijs.
Dat wij soms vele dagen teren,
Op slechts ene zielespijs.

Zo werd ook eenmaal veertig dagen,
Gods Zoon in de woestijn geleid.
De hellevorst ging Hem belagen,
Voor Hem had hij een strik bereid.
Waar deze troost is uit te halen,
Hij heeft door overwinning kracht.
Getriomfeerd en voor ons falen,
Alzo verzoening aangebracht.
Als vrucht daarvan geeft Hij Zijn zegen,
Hij die u tot hiertoe heeft geleid.
Hij sterke u op al uw wegen,
De tijd, die u nog is bereid.

De hartelijke groeten en felicitatie,
ook aan uw kinderen.

J.B. v.d. HAM en ECHTGENOTE.

acht geeft, die zal niet zaaien en wie op de wolken ziet, zal niet maaien.”

Welnu, zo is de strekking van deze gelijkenis ontroerend, namelijk wat de uitwerking is van het zaaien. Deze is zeer verschillend. Er is dus veel zaad, dat geen vrucht nalaat. Wel van dat zaad, dat valt in een goede grond van de akker en onder de zegen des Heeren vrucht draagt, hetzij 50- of 100-voudige vrucht.

Uit de gelijkenis blijkt ook, dat de onvruchtbaarheid niet ligt in de kwaliteit van het zaad. Neen, het zaad was goed. Ook niet in de

arbeid van de zaaier. Deze was zeer bekwaam in het uitstrooien van het zaad. De uiteindelijke oorzaak van het zonder-vrucht-blijven van het zaad lag in de hoedanigheid van de grond.

Zo is dit ook het geval met het zaaien van het Evangelie, van het Woord des Heeren, zoals de Heere Jezus Zelf in deze gelijkenis verklaarde.

Allereerst blijkt duidelijk, dat het zaaien van het zaad noodzakelijk is. Hoe zal een akker vrucht kunnen opbrengen zonder zaaien? Zij brengt zelf geen vrucht voort. Het zaaien is dus middel, alsook het zaad.

Maar laten we D.V. in een volgende les nog even nader op de uitwerking van het zaaien van Gods Woord ingaan. En moge dit zijn door toepassing van de Heilige Geest tot kostelijke wasdom van al de zaai-arbeid.

Dr.

v.L.

Van

naar Canada

1.

Al lang voor de zomervacantie vroegen Eric en Muck mij, of ik D.V. op 6 november de dienst bij hun huwelijk wilde leiden. Eric is de oudste zoon van Bill en Marja, die met hun gezin in Norwich wonen, en Muck was toen zijn verloofde. Dat wilde ik graag doen. Alles kon goed worden geregeld. Ook in mijn eigen gemeente. De dankdag werd een week vroeger dan gewoonlijk gehouden. De huisbezoeken en catechisaties waren wat eerder dan normaal begonnen en zouden enkele weken stilstaan.

Zo vertrok ik op de morgen van de Hervormingsdag uit Meerkerk. Wim en Egberta brachten me weg, met een viertal kleinkinderen. We waren tijdig op Schiphol en ontmoetten daar nog een vriendin, die met haar andere kinderen juist afscheid had genomen van een zoon met vrouw en kind, die naar Curacao zouden vertrekken. We namen tegen 12 uur afscheid. Het vliegtuig zou vertrekken om tien voor een, maar het werd half vijf in de middag. Er was een mankement, dat eerst moest worden hersteld. Zeven uur later landden we op het vliegveld van Montreal. Er was weer een mankement. Daardoor stegen we pas na meer dan twee uur weer op. Zodoende kwamen we pas om kwart voor negen, plaatselijke tijd in Toronto. Eric en Muck haalden me af. We waren om elf uur in Norwich. Het was toen in Holland al 5 uur in de morgen van de volgende dag. De hele familie was present om me te verwelkomen. Het weerzien deed goed. Murray en Lies gingen met hun kinderen een uur later naar huis.

We hadden een goede nachtrust.

Zaterdagmiddag was er een huwelijk in de kerk. De bruid was een dochter van een lezer van ons blad, die ik persoonlijk ken. Ik heb de huwelijksplechtigheid bijgewoond en ben later nog naar de receptie gegaan.

Zondagmorgen - het was toen 2 november - preekte ik in Dundas. Er waren heel wat familieleden van me in de kerk. Daar is een beroep uitgebracht op Ds. A. van Heteren van Werkendam. Er is spanning in de gemeente en er wordt vurig gehoopt, dat Ds. Van Heteren het beroep met vrijmoedigheid mag aannemen.

Later bleek me nog meer, hoe dit beroep in de gemeente leeft. Wat nog nooit gebeurd is in Dundas, is besloten namelijk om op donderdagavond 20 november een gebedsdienst te houden, waarin Ds. den Butter van Hamilton zou voorgaan.

Na de dienst dronken we koffie bij het hoofd van de school van Dundas en Hamilton. De middag brachten we in het gezin van Bill en Marja door. Alle kinderen waren gezellig thuis. Er werd wat gelezen en gesproken en veel gezongen. 's Avonds preekte ik in Londen, een derde dienst in het Hollands. Er waren begrijpelijk weinig mensen, maar de Heere maakte het bijzonder wel. Op de terugweg dronken we koffie bij een van de vrienden uit Londen.

Het deed goed telkens weer vrienden te ontmoeten. We kunnen niet alles vermelden, maar moeten ons beperken. We bezochten de familie Kranendonk, die we al vele jaren kennen en kwamen de volgende dag aan het ziekbed van de echtgenote van een lezer van Bewaar het Pand. We hadden hen vroeger bij Bill en Marja ontmoet. Nu is de echtgenote

zeer ernstig ziek, maar de Heere maakt het wel en ondersteunt op het ziekbed. Hij zal ook haar leiden naar Zijn raad en haar daarna opnemen in heerlijkheid.

Woensdagavond was er een weekdienst in het Hollands in Mitchell. Daarna dronken we koffie bij Ds. Schouls, die daar staat. Het was over twaalfen toen Bill en ik weggingen. We hadden een goed gesprek en waren eigenlijk nog lang niet uitgesproken met elkaar.

De volgende dag trouwden Eric en Muck. Dat is een zaak, die niet buiten je als grootvader omgaat. Het geldt je eigen vlees en bloed. Het is al bijna een paar jaar geleden, dat ik het huwelijk van een kleindochter en haar man mocht bevestigen. Dat werd toen voor mij een onvergetelijke dienst en zo was het nu ook. Ik preekte over Johannes 2:2. De preek werd volgens afspraak in het Hollands gehouden. De lezing van het formulier en het stellen van de vragen geschiedde in het Engels. Het gebed en het toezingen van de zegen uit Psalm 34:3 was weer in onze taal. De plaatselijke predikant, Ds. A.M. den Boer, verrichtte de eigenlijke huwelijksbevestiging en beëindigde de dienst. Na het tekenen van de stukken in de consistorie, wat ook met enige plechtigheid geschiedde, stelde hij het jonge echtpaar aan de aanwezigen voor als Mr. en Mrs. Sommer. Daarna was er receptie en een maaltijd in een grote zaal. Daar ontmoetten we verschillende kennissen en vrienden, van wie we met name noemen Ds. en Mevr. Overduin van Londen, die ook de dienst hadden bijgewoond, evenals Anton en Ada, oude bekenden, over wie we al eerder schreven. We zaten aan de maaltijd tegenover Ds. en Mevr. den Boer. Het werd een fijne, rustige avond. Bill sloot de bruiloft met het lezen van Psalm 115 en dankgebed. Het jonge echtpaar ging op huwelijksreis.

B.

Uit de praktijk

61

Gods volk is een gelukkig volk. Zo wordt wel onder ons gezegd. Het is een volk door de Heere aangezien in goedertierenheid en ontferming, een volk waarvan gezegd mag worden: Eer iets van hen begon te leven, was alles in Gods boek geschreven. Een volk, welks grondslag ligt in de stille eeuwigheid in de eeuwige liefdesverkiezing van een Drieënig God. Daar ligt hun staat vast en in de tijd werden zij getrokken uit de macht der duisternis en overgezet in het rijk van de Zoon van Gods eeuwige liefde. Zij worden geleid langs paden en wegen, die zij niet gekend hebben, waarvan zij diep verwonderd getuigen: O God, heilig zijn Uw wegen, niemand spreekt Uw hoogheid tegen. Als zij de invloeden van des Heeren Geest mogen ondervinden aan hun hart, dan kan er niets van wat de wereld biedt hen bekoren, dan is de Heere ook in hun gevoelen een allesvervullende Rotssteen.

U zei zo even, vriend, dat het een klagend volk is dat er naar uw mening doorgaans maar weinig geur en smaak van hen uitgaat. Maar aangezien wij u enkele dingen gezegd hebben betreffende de staat en stand van dat volk, zo moet je toch met ontzag wel bekennen, dat het in de grond een rijk gezegend en gelukkig volk is, dat een zalige toekomst tegemoet gaat.

Ja man, dat spreek ik niet tegen. Maar hoe komt het dan, dat je dat volk zo veel hoort klagen over hun ellende als zij werkelijk zo rijk begenadigd zijn? Dan schiet er toch geen stof tot klagen over!

Vriend, bekijk een mens eens in zijn natuurlijke grondslag. Hoe zijn wij in de wereld gekomen, toch niet anders dan gans verdorven schepselen. Wij brachten niets mee, dat waarlijk goed is. Wij kwamen als verklaarde vijanden van onze Schepper in de wereld, hoe lief wij er als zuigelingen ook uitzagen.

Dat is een stuk, vriend. Zie eens achter deze waarheid te komen voor eigen hart en leven. Dat is voor u en mij zo noodzakelijk. En als het de Heere behaagt in een ziel dat enige werk aan te vangen, dan leert zo iemand kennen bij eigen waarneming, dat wij God kwijt zijn door eigen schuld en dat weten wij dan niet van horen zeggen, maar dat wordt waarheid in ons binnenste. Dan houden de vrolijke dagen wel op. Dan leren wij aanvankelijk iets kennen van onze ellende door onze zonden. Dan hebben wij het niet zo gemakkelijk, want dan wordt een mens

afgebroken in zichzelf en al meer ontdekt aan zijn verdorvenheid totdat de Heere overkomt en de weg ter behoudenis ontsluit. O, wat gaat er dan een licht op in de duisternis. Dan kan men dat niet op, dat de Heere zo genadig is voor zulk een alles verbeurd hebbend mens. Dan worden er wel tijden beleefd, dat men denkt, dat die dierbare toestanden wel altijd blijven zullen. Maar daar komt men wel achter, want het is des Heeren gewone weg om te voeren in de woestijn en daar is het doorgaans niet zo ruim. Maar de Heere heeft daarbij gezegd: Aldaar zal Ik tot hun hart spreken. Daar gaan de nadere ontdekkingen van wie en wat wij zijn van nature wel door. Daar leren wij wel kennen, dat wij door onze totale verdorvenheid niets dan de eeuwige rampzaligheid waardig zijn. Wat wordt het dan een wonder, dat de Heere het betonen wil, dat Hij van ons af weet, door verborgen en tastbare ondersteuning te schenken.

Is het dan vreemd, vriend, als een mens die gevoelige bewerkingen mist, zijn ellende al meer leert beleven, dat hij dan zuchtende zijn weg gaat?

Ja man, dat begrijp ik nu wel. Maar wordt er nu ook niet veel geklaagd over ellende, die eigenlijk de rechte ellende niet is?

Nu vriend, dat hebben wij ook wel opgemerkt in ons leven. Wij hebben een man gekend, die het altijd maar over ellende had en dat jaren lang, maar nooit hoorde men een woord van hem tot zijn opbeuring. Het scheen zijn leven te zijn om over zijn ellende te praten. Hij kreeg eens bezoek van een zeker persoon, terwijl hij op een ziekbed neerlag. Ook nu was het klagen en nog eens klagen over ellende, gepaard met geijkte termen. Zijn bezoeker doorzag hem en gaf hem een raak antwoord, hij zeide: Man, als de ellende waarlijk ellende-beleving mag wezen, dan krijg je wel een zwijgende mond en daarmee kan je alleen maar bij God terecht. Wij geloven, dat dit de waarheid is, want zolang men over zijn ellende praten kan, kan men het er wel onder uithouden. Maar als er onder de beleving van ellende geen zucht meer uit kan, is het anders. Vriend, er wordt veel geklaagd. Dat zit zo in ons bloed. Terwijl een kind van God, ziende op zijn eigen bestaan en de ontfermingen Gods over hem, menigmaal mag zeggen: Heere, wat zijt Gij oneindig goed. Ik houd nog over. En dan heeft men soms geen woorden om de goedertierenheid des Heeren te aanbidden.

Vriend, ik heb geprobeerd een antwoord te geven op uw vragen, zie er nu nuttigheid uit te trekken voor uw eigen hart en leven op weg naar de eeuwigheid.

J. van Heteren.

BIJ BROOD EN BEKER

5

Dr. T. Brienens schrijft vervolgens over: Petrus Immens over het avondmaal. Na een korte inleiding komt er eerst een paragraaf over Leven en werken van Petrus Immens en daarna een paragraaf: Zijn gedachten over het avondmaal. Dr. Brienens besluit met een Samenvatting. Deze nemen we hier op:

Ds. P. Immens heeft zich breed en vooral praktisch uitgelaten over het avondmaal. Er ligt bij hem meer accent op de avondmaals-ganger, op zijn innerlijke gesteldheid en op wat het geloof rond het avondmaal doet - reeds vervat in de titel van zijn boek - dan op de zin en werking van het avondmaal zelf, op de beloften die er verzegeld worden en op Christus in zijn aanwezigheid en werking bij het avondmaal. Zeer concreet is Immens in zijn uiteenzettingen rond de voorbereiding, bediening en nabetrachting van het avondmaal, al wijst hij de „natuurlijke, onverschillige mensen” en de mensen met een „tijd-, waan- en ingebeeld geloof” met kracht af, doch de bekommerden en pasbeginnenden weet hij op te wekken, op te beuren en aan te sporen toch het avondmaal te gebruiken. Wel is er bij hem teveel de tendens de verzekering te bouwen op grond van het vinden van de kentekens van Gods volk in zichzelf in plaats van op grond van de onwankelbare beloften van Gods genade en liefde. Teveel wordt deze verzekering ook gezien als iets bijkomends bij de werkzaamheid van het geloof en te weinig als direct met het geloof gegeven, zoals we dat zo sterk en duidelijk bij Calvijn vinden. Juist vanwege de praktische toespitsing is het goed vandaag nog naar deze stem uit de oude schrijvers te horen, als hij

spreekt over het avondmaal, nadat hij gestorven is.

Tot zover de samenvatting van Dr. Brienens. Daaruit blijkt duidelijk, dat Immens niets gedaan heeft om aan het rechte deelnemen aan het heilig avondmaal afbreuk te doen. Integendeel, het treft juist, hoe Immens en de andere oude schrijvers, die tevoren in dit werk de aandacht vroegen, gezocht hebben de gemeenten te doordringen van de noodzaak van een rechte viering van het heilig avondmaal. Dat is natuurlijk heel iets anders dan het verdedigen van het standpunt dat de gemeente in haar geheel aan het heilig avondmaal behoort deel te nemen. Daarbij wordt uit het oog verloren, dat er velen zijn, die niet met hun ganse hart geloven, afgezien nog van hypocrieten, die er kunnen zijn.

Hierna komt Prof. Dr. Graafland weer aan het woord. Hij schrijft nu over: Het avondmaal in de 19e en 20e eeuw.

Hij begint met een paragraaf over Verlichting en vrijzinnigheid en zegt dan:

In het voorafgaande hoofdstuk is ons gebleken, dat de theologen en predikanten uit de Nadere Reformatie niet alleen steeds meer te maken kregen met een voortgaande onzekerheid en zwakheid in het geloof en in het daaruit voortvloeiende geestelijke en kerkelijke leven, maar dat zij ook al meer werden geconfronteerd met de achttiende eeuwse geest van verlichting en verwereldlijking, waardoor de onkunde en de onverschilligheid, ook binnen de christelijke gemeente, steeds groter werden. Deze geestesgesteldheid had o.a. tot gevolg, dat de viering van het avondmaal gaande weg haar juiste bijbels-reformatorische plaats in de gemeente kwijtraakte. Aan de ene kant bracht de geloofsonzekerheid velen ertoe om van het avondmaal weg te blijven, doordat zij niet de vrijmoedigheid bezaten om zich tot de genodigden te rekenen. Anderzijds werden steeds meer avondmaalstafels bezet door lidmaten der gemeente, die met een minimum aan kennis van het heil en met een oppervlakkige vanzelfsprekendheid aankwamen. Vooral tegen de laatsten werd er van de kant van de orthodox-piëtistische predikers ernstig gewaarschuwd, dat zij op deze wijze zich een oordeel aten en dronken. Het gevolg daarvan was echter veelal, dat de toch al beschroomde gelovigen nu nog op een grotere afstand van de Tafel des Heeren verwijderd bleven, terwijl degenen die het gemakkelijk namen er niet door werden afgehouden. Deze tweeërlei ontwikkeling, die in de 18e eeuw is komen opzetten, heeft zich in een iets gewijzigde vorm in de 19e eeuw voortgezet.

De schrijver acht het een achteruitgang, dat er in die dagen mensen waren, meer dan vroeger, die niet aan het heilig avondmaal deelnamen. Is dat wel juist? Ja, natuurlijk als kan worden gezegd, dat Gods kinderen geen gebruik meer maakten van het heilig avondmaal, maar dat is niet aannemelijk, omdat zij juist verbonden zijn aan Gods inzettingen. Wel komt het voor, dat men zijn plaats aan de dis ledig laat vanwege innerlijke strijd. De schrijvers van de Nadere Reformatie hebben juist in dit opzicht gezocht geestelijke leiding te geven. En we mogen er toch wel van uitgaan, dat zij in het algemeen met veel goddelijk licht bedeed waren om het kostelijke van het snode te onderscheiden. De kerk heeft niets aan volle avondmaalstafels en iemand die met een onbekeerd hart aankomt kan daar in geen geval voordeel van hebben.

Prof. Graafland schrijft over verdergaand verval in bepaalde kringen en zegt dan:

Wat deze avondmaalsmijding in orthodox-piëtistische gemeenten betreft, daarvan hebben wij in het voorafgaande hoofdstuk al kunnen opmerken, dat deze vooral in de laatste periode van de Nadere Reformatie al steeds meer voorkwam. Deze gezindheid zet zich in de 19e eeuw voort. We lezen bij J.H. Gunning J.H. zn. er het volgende over: „Het avondmaalsbezoek is, vooral in streng orthodoxe gemeenten, betrekkelijk gering, daar de mensen, in stede van op het volbrachte werk van Christus, op zichzelf ziende, dan bij erkenning hunner zonden en tekortkomingen vrezende onwaardig te zullen aanzitten, en dan maar liever zich geheel onthouden”.

Blijkbaar stond in deze kring het avondmaal buiten de aandacht van de prediking en leven der gemeente. Het is dan ook opvallend, dat

bij de vele onderlinge meningsverschillen tussen de orthodoxe gelovigen en groeperingen in de vorige eeuw wel voortdurend de doop en in verband daarmee het verbond en het aanbod van genade in de prediking een twistappel was, maar niet het avondmaal. Dat wordt mede verklaard uit het feit, dat het doen van geloofsbelijdenis en dus het lidmaat zijn van de gemeente steeds meer losgemaakt werd van het aangaan aan de avondmaalstafel.

We komen dit ook wel reeds tegen bij sommige predikers uit de Nadere Reformatie. Zo schrijft B. Smijtegelt in zijn Catechismusverklaring n.a.v. Zondag 30: Wij hebben al dikwijls gezien, dat de mensen meenden, als zij belijdenis gedaan hebben, dat zij dan moesten ten avondmaal gaan: doch de belijdenis moet elk doen, maar elk mag niet ten avondmaal gaan. Deze scheiding tussen belijdenis en avondmaal was echter niet algemeen onder de mannen van de Nadere Reformatie. Wij zagen b.v. bij Verschuier, dat hij beide nauw met elkaar verbond.

Ditselfde kan worden gezegd ten opzichte van hen, die in de 19e eeuw de lijn v.d. Nadere Redormatie doortrokken. In sommige kringen bleven belijdenis en avondmaal nauw op elkaar betrokken, bij andere kwamen beiden steeds verder uit elkaar te liggen. Belijdenis deed een zaak van uitwendig lidmaat worden van de gemeente, waarbij het niet ging om een waar zaligmakend maar een z.g. historisch geloof, dat niet verder ging dan een verstandelijk erkennen van de waarheid van Schrift en belijdenis.

Hoe meer dit laatste werd beklemtoond, des te groter werd de afstand van het belijdenis doen ten opzichte van de avondmaalsgang. Bij de behandeling van en de voorbereiding op het avondmaal werd dit extra benadrukt. Zo schrijft de in de kringen van de kruisgezinden invloedrijke predikant E. Fransen in zijn Catechismusverklaring, dat het avondmaal niet bedoeld is voor alle uiterlijke leden. Want anders zou immers de zelfbeproeving nutteloos zijn en waarvoor zou anders de bedreiging bedoeld zijn dat men zich een oordeel kon eten of drinken?

Doordat het avondmaal zozeer werd losgemaakt uit zijn geestelijk-kerkelijk verband en alle aandacht gericht werd op de oprecht gelovende avondmaalsganger kwam het ook steeds meer los te staan van het geordende kerkelijke leven der gemeente en miste het ook gaande weg zijn ambtelijke structuur. Niet de vraag of er een wettig geïnstitueerde gemeente en wettige ambtsdragers waren, waarin en door wie het avondmaal kon worden gehouden, maar of er echte kinderen van God aanwezig waren, gaf de doorslag bij het al of niet houden van het avondmaal.

Tot zover Prof. Graafland. Deze ontwikkeling heeft een positieve zijde, want op deze wijze wordt rekening gehouden met de werkelijkheid, waarop ook Smijtegelt en Fransen doelen, dat veelal niet met het hart belijdenis wordt afgelegd. Dat is natuurlijk een ernstig verschijnsel, maar het is goed dat dit voor ogen wordt gehouden. De eerste sleutel van het koninkrijk der hemelen moet worden toegepast. Gods wederbarende genade is nodig. Denk ook aan wat Prof. Lengkeek schreef.

B.

RELI-POP-FESTIVAL

Van bevriende zijde ontvingen we een folder omtrent een reli-pop-festival te

Het gebeurt wel meer, dat verontruste mensen een of ander sturen omtrent wat in hun omgeving zoal plaats vindt of vond en waarin uitkomt op welke wijze jongeren (en soms ook ouderen) geleid worden. Wat we dan lezen is meermalen zeer bedenkelijk. Het is niet de bedoeling van ons blad om al dergelijke feiten te signaleren. We hebben als redactie ons van het begin af op het standpunt gesteld, dat positieve voorlichting moet worden gegeven om zo een dam op te werken tegen alles wat niet is naar Gods Woord. Op deze wijze blijkt duidelijk dat wij afwijzend staan tegenover allerlei, dat vroeger contrabande was maar nu in bepaalde plaatsen een legitieme plaats schijnt ingenomen te hebben. Daar kunnen zij die de Heere vrezende natuurlijk niet in meegaan. Het kan echter wel eens goed zijn bij wijze van uitzondering iets te vermelden omtrent

bepaalde activiteiten, ter waarschuwing en als opwekking tot waakzaamheid en gebed. Vandaar dat we iets schrijven over de bovengenoemde folder. Er werd een reli-pop-festival gehouden in de derde week van augustus. Dat is dus achter de rug. De folder vermeldt wat er aan het einde van die week, dus op zaterdag, op de middag en avond zou gebeuren.

Dat wordt allemaal aangekondigd op een wijze, die we hier niet willen herhalen. We vermelden alleen het laatste gedeelte van de folder. Dat zegt genoeg van de mentaliteit, die hier aan het woord is. We lezen daar het volgende:

Maar nu alle gekheid op een stokje. Ik moet toch nog wat serieus kwijt. Dat is: ten tweede (gekke volgorde hé) dat dit pop festival tot stand is gekomen door de medewerking van: jeugd sociëteit B....., koffiebar R....., chr. ger.jongeren vereniging en gezamenlijke jeugdleden van kerken. En ten eerste dat dit pop festival niet is opgezet om u (jullie) te storen maar om u (jullie) op een open en aangename manier te laten zien wat christen(en) in deze tijd met het christendom (het geloof in Jezus Christus) doen. Bij voorbaat dank aan alle mensen die mee willen werken. Het totale programma: 's middags „Courage” en „Sunrise”, 's avonds „Hodos” en „Charis”. Tot ziens op het: Reli Pop Festival enz.

Wat hier geboden wordt is zielsmisleidend. Het is geen wonder, dat er verontrusting, dat er grote verontrusting is.

Waar gaan we heen ?!

B.

The Rehoboth Christian school

Zo heet de school voor Dundas en Hamilton, waarvoor we regelmatig een klein plaatsje in ons blad inruimen en waarvoor regelmatig giften binnenkomen. Kortgeleden zonden we weer een bedrag aan de penningmeester van de schoolvereniging, die met een hartelijke dankbetuiging de ontvangst berichtte.

Om onze lezers wat nader in te lichten laten we hier in hoofdzaak een brief van het schoolbestuur volgen, waarin men verschillende gegevens vindt, die laten zien hoe de mensen daar zich inspannen om hun kinderen goed Christelijk onderwijs te geven. Daaruit blijkt ook van hoe grote betekenis de giften uit ons land zijn. Het bestuur schrijft o.a.:

U weet, dat leden van de Free Reformed Church van Dundas en Hamilton, Ont. Canada, enige jaren geleden het initiatief genomen hebben en gekomen zijn tot het oprichten van een schoolvereniging. Het is niet bij deze stap gebleven: er is inderdaad een school gekomen. In september 1978 gingen de schooldeuren voor de eerste keer open om onze kinderen toe te laten. En sinds die dag heeft de school geregeld gefunctioneerd. Kinderen van ouders behorende tot een van de twee bovengenoemde kerken alsook sommige kinderen van andere ouders mogen op deze school dagelijks onderwijs ontvangen; onderwijs, dat - zij het met gebrek - gegeven wordt in het licht van Gods heilig Woord; onderwijs waarin we trouw begeren te zijn aan de beginselen, vastgelegd in onze Belijdenis.

We zijn thans het derde schooljaar ingegaan. Inmiddels is de school gegroeid: er zijn nu 125 kinderen ingeschreven als leerling. Waren er aanvankelijk acht klassen, nu zijn er reeds tien, omdat we inmiddels ook met voortgezet onderwijs begonnen zijn. We hopen dat er binnen de komende jaren twaalf klassen kunnen zijn. Het is naar ons oordeel niet alleen belangrijk dat onze jongens en meisjes in de kinderjaren onderwijs naar de Schriften ontvangen; dit geldt zo mogelijk in nog sterker mate voor onze teenagers.

Maar u zult verstaan dat aan dit alles hoge kosten verbonden zijn. Tot nu toe is het mogelijk gebleken alle noodzakelijke uitgaven te doen. We mogen inderdaad dankbaar zijn voor de offervaardigheid van onze leden alsook voor de collecten die van de kerken van Hamilton en Dundas zijn ontvangen. Dankbaar zijn we ook voor de financiële steun, die we alreeds vanuit Nederland hebben mogen ontvangen. De Heere heeft ons menigmaal verrast en Hij heeft in al onze noden willen voorzien. Zodoende beschikken we over een eenvoudige

dig, maar doelmatig schoolgebouw. We beschikken over de vereiste leermiddelen. We hebben de nodige leerkrachten. En, vergeet u dit niet, het bijzonder onderwijs is in de provincie Ontario in Canada absoluut ongesubsidieerd. Alle benodigde gelden moeten dus uit eigen middelen komen. Maar, tot nog toe, is alles mogelijk gemaakt, dankzij veler steun en onder Gods zegen.

Nu de school uitbreidt en het aantal leerlingen en klassen toeneemt, moet ook het aantal leerkrachten toenemen. Dit jaar hopen er zes leerkrachten te werken op een full-time basis en twee op een part-time basis. Verder is er de noodzaak ons bestaande schoolgebouw te vergroten met een aantal klaslokalen en andere faciliteiten, o.a. een gymnastiekzaal. De kosten zijn beraamd op ongeveer \$ 200.000.00. En deze kosten komen - uiteraard - boven de jaarlijkse lopende kosten, die een bedrag van \$ 155.000.00 belopen.

Wij durven onze kinderen niet bloot te stellen aan de gevaren die verbonden zijn aan het onderwijs op de openbare scholen. We voelen ons bezwaard als het gaat om bestaande christelijke scholen, waar de leer die naar de godzaligheid is niet meer aan de kinderen wordt voorgehouden en waar het Woord niet meer voluit gezag heeft in alle facetten van het onderwijs. Vandaar dat we, om des gewetens wil en met het oog op het geestelijk welzijn van onze kinderen, in de verwachting van de zegen des Heeren, met onze Rehoboth Christian School begonnen zijn.

Laten we het nogmaals mogen zeggen, dat we hartelijk dankbaar zijn voor de steun, die we reeds vanuit Holland hebben mogen ontvangen (tot nog toe ongeveer \$ 20.000.00). Vooral de bemiddeling van ds. Blom heeft ons daarbij geholpen. Maar we willen onze school graag bij de voortduur in uw belangstelling en steun aanbevelen.

Moge de Heere u en ons in Zijn rijke gunst gedenken en onverdiend zegenen.

We hebben het voornaamste uit de brief overgenomen. We behoeven daaraan niets toe te voegen. Giften blijven welkom en kunnen overgemaakt worden op postrekening 652422 ten name van Ds. G. Blom te Meerkerk of op de rekening 34.13.58.053 ten name van de Rehobothschool bij de Rabobank te Meerkerk (postrekening van de bank 129785).

B.

Voor de jeugd

Beste jongelui !

Het is al weer enige tijd geleden dat jullie iets van mij gehoord hebben. Althans dat ik in Bewaar het Pand heb geschreven.

Wat is daar toch wel de reden van ?

Nu, dat is echt niet dat Bewaar het Pand als krant door mij zou afgeschreven zijn. Integendeel. Ik ben altijd nog blij dat deze krant er is. Het is een krant die altijd nog geluiden laat horen die in onze kring graag vernomen worden. En dat stemt tot blijdschap. Bewaar het Pand heeft gelukkig nog heel wat abonnees. Niet altijd wordt daarover geschreven. Maar ik geloof dat onze lezers er ook recht op hebben dit te weten. Er zijn er meer dan 3000. Dat is voor een krant als de onze een tamelijk respectabel aantal. De abonnees zitten over de gehele wereld verspreid. Dat zou je je ook niet kunnen voorstellen. Maar toch is het waar. Er zijn abonnees in Amerika, Zuid-Afrika en Australië. Een bewijs dat er overal mensen zijn, die het pand nog willen bewaren. En dat is gelukkig. Ieder die het Pand liefheeft, dat God ons toebetrouwd heeft, dat is de waarheid die naar Godzaligheid is, zal er daarom een vermaak in hebben als het aantal lezers groeit. En dat kan ! Want de prijs, zeg het zelf, daar behoeft niemand het voor te laten. Wij staan altijd nog op f 10,- per jaar. En dan zijn daar de portokosten nog bij inbegrepen. F 10,- per jaar, dat is nog geen 2 dubbeltjes per week, daar brengt nota bene de post de krant steeds gratis voor u in de bus. Als dit goed tot u door dringt hoeveel u voor zo weinig krijgt, dan kan uw conclusie geen andere zijn, of u geeft aan een goede vriend een abonnement cadeau. En als u een vijand hebt - ik hoop het niet - dan is het ook niet weggegooid. Want dan zoudt u door zo'n gratis abonnement er misschien wel een vriend door kunnen krijgen. Vijanden

kunnen altijd nog vrienden worden. Misschien zou Bewaar het Pand daartoe wel een middel kunnen zijn.

Wanneer u verder door denkt dan komt natuurlijk ook de vraag bij u op hoe het toch mogelijk is dat voor zo'n luttel bedrag een heel jaar lang de krant bij u thuis bezorgd wordt. Nu dat is nog steeds mogelijk, dank zij zeer veel enthousiaste lezers. U kunt dat steeds weer lezen in de verantwoording van onze getrouwe administrateur br. J.v.d.Lee. Zoals u wel begrepen zult hebben is hij een poosje geleden verhuisd. Vroeger woonde hij aan de Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn. Voor velen was dat een bekend en vertrouwd adres. Tegenwoordig woont hij in het bejaardencentrum „Rijnzate" te Alphen aan den Rijn. Hij heeft ook een postbus no. 694. Zijn codenummer is 2400 AR. De laatste letters zouden de argeloze lezer kunnen doen vermoeden dat hij lid was van de anti revolutionaire partij. Nu dat is hij ook. Hij is beslist anti revolutionair, maar hij stemt op de S.G.P. Stemmen is geheim. En geheimen mag je niet verklappen. Toch geloof ik niet dat ik verkeerd doe als ik dit geheim aan de openbaarheid prijs geeft. Te meer daar hij jaren lang een actief raadslid geweest is van de burgerlijke gemeente te Alphen aan den Rijn waar hij de S.G.P. vertegenwoordigde. Hij heeft inmiddels ook de leeftijd der zeer sterken overschreden.

Toch mag hij door Gods genade nog groen en fris zijn om zijn arbeid te verrichten. Hij doet het met liefde. Weest daarom maar niet bang dat u hem van streek brengt met een aantal nieuwe abonnees. En zou zijn postbus eens een keer overlopen, zodat hij de aanvragen in de kortste tijd niet zou kunnen verwerken, dan is er nog niets aan de hand, want hij heeft 'n trouwe helper in br. A. Beukers. Dat is zo'n stille op de achtergrond. Je leest zijn naam weinig of nooit, maar hij hoort er zachtjes aan echt bij. Hij staat ook voor 100% achter de zaak en heeft al menigmaal hulpdiensten verricht. En..... het is hem toevertrouwd.

Wanneer u de moed hebt opgebracht om dit tot hiertoe allemaal te lezen, begin dan niet te zielzuchten zeggende: Wat heb je daar nu allemaal aan, ik hoor liever wat anders.

Want als dit de betuiging van uw gemoed zou zijn, kan ik dat heel goed begrijpen. Dat andere komt ook wel weer. Maar ik geloof dat het bovenstaande toch ook wel eens geschreven mag worden. Het kan voor u als bewijs dienen dat mijn vuur voor ons blad nog niet gedoofd is, en dat er meerderen zijn die er warm voor lopen. En ik hoop dat het dan toch nog dienen mag om anderen warm voor de zaak te krijgen, als zij dit nog niet zouden zijn.

De bedoeling is, om het aan het eind van deze lange rede kort en bondig te zeggen, dat u een nieuwe abonnee aanbrengt.

Bewaar het Pand

Moet gaan van hand tot hand

En dan door het hele land

En ver daarbuiten.....

Dat wij in lange tijd niet geschreven hebben, houdt ook verband met het feit dat de artikelen over de brief aan Filemon afgelopen waren. Wij hebben deze met genoegen geschreven en mochten nog al eens vernemen dat ze door jong en oud met genoegen werden gelezen. Zo zelfs dat er verschillende waren die de vraag stelden of de artikelen niet in boekvorm konden verschijnen, net zoals dat destijds gebeurd is met de artikelen over Gideon. Dat boek heeft de titel gekregen van „Een kleine man van grote kracht". Velen zijn er bezitters van. Daar zijn ouders die voor al hun kinderen een exemplaar gekocht hebben. Dat lijkt mij een goede zaak. Wat er in staat houdt op alle manier zijn waarde. Niet omdat wij het hebben geschreven, maar omdat het allemaal op Gods Woord gegrond is. En dat vergaat nimmermeer. Als u er nog geen bezitter van bent, haast u dan, want de voorraad is beperkt. De uitgever - en dat is zijn zaak - deelde mij laatst mede over de gang van zaken zeer tevreden te zijn. Doch hij heeft er nog enkele. De prijs f 42,50 is niet weinig ! Accoord. Wat is weinig en wat is duur tegenwoordig ? Daar wordt veel uitgegeven voor dingen die van weinig of geen waarde zijn. Wie f 42,50 voor het boek van Gideon uitgeeft, heeft beslist geen miskoop gedaan.

Nu zullen de artikelen over de brief aan Filemon ook uitgegeven worden. We hebben dat de titel gegeven van „Overdenkingen

rondom een weggelopen slaaf". Ds. G. Blom, onze geachte hoofdredacteur, heeft er al enkele keren op geattendeerd. Wij zijn hem daar dankbaar voor. Het boek zal iets dunner worden en daarom wellicht ook goedkoper, ondanks dat alles steeds duurder wordt. Doch daar hoort u nog wel nader van.

Toen het voor de druk moest worden klaar gemaakt, moesten al die artikelen door ons nog eens kritisch worden doorgelezen. Wij hebben er weinig in veranderd. Daar zal wel weer kritiek op geoeft worden. Doch als ik dit bedenken troost ik mij maar met de gedachte wat ik deze dagen nog bij een vermaard schrijver las: „Wie aan de weg timmert heeft beklags en wie in een krant schrijft krijgt kritiek".

Anderzijds twifelen wij er niet aan of dit boek zal bij onze welwillende lezers een dankbaar onthaal vinden. Als u het reeds bestellen wilt, de uitgever is voor ditmaal H. Noordermeer, boekhandel te Rijnsburg, Anjelierestraat 43, tel. 01718-23063, b.g.g. 22737. U kunt het ook bestellen bij onze administrateur. (En bij mij: Ds. Blom).

Nog een reden van ons niet-verschijnen is, dat we het in de afgelopen zomer nogal druk hebben gehad. We hebben natuurlijk de gewone gemeentearbeid. Dat moet altijd voorgaan. En dat kost heel wat tijd, als men het doen wil zoals het behoort. Ja, dan kom je altijd nog tijd te kort. Maar God heeft er gelukkig tot nog toe steeds krachten voor gegeven en ook lust.

Daarbij is gekomen de Gen. Syn. Tegen onze verwachting in zijn we daarheen ook afgevaardigd geweest. Velen hebben daar heel wat van verwacht. Doch wij hebben het schip niet kunnen keren. Alles gaat gewoon door. De meerderheid meent dat het zo moet. En dan moet de minderheid zich er maar bij neerleggen, hoewel ons de vrijheid gelaten is om onze eigen mening t.o.v. verschillende punten te handhaven. Wij gaan daarom ook maar gewoon door. Gods woord is niet gebonden. Dat mag nog vrij verkondigd worden. En dat is een niet genoeg te waarderen zaak.

Belangrijker is nog dat ook „gedaan" wordt wat gepredikt wordt. „En zijt daders des Woords en niet alleen hoorders, uzelf met valse overlegging bedriegende". Zo heeft Jacobus het geschreven, zo laat God het in Zijn Woord ons weten. En laat dit dan voor ons het einde van alle tegenspraak zijn. Het is dan tevens ook het einde van ons geschrijf voor ditmaal.

We hebben nu, na zoveel tijd wat bijgepraat. De volgende keer hopen we iets anders te schrijven. Wat en waarover, dat houden we voorlopig nog voor een verrassing.

We tekenen weer als altijd,

*Jullie aller vriend,
Ds. H.C.v.d. Ent.*

KALENDERS

1. Oranjekalender 1981

Met instemming van de Koninklijke Familie geeft Pro Juventute thans zijn 34e kalender uit. Wij bieden u hierbij de Oranjekalender-1981 ter recensie aan.

Naar u wel zult weten verschijnt deze Oranjekalender ten bate van het werk voor jeugd en gezin. Onder het motto: GEEF DE JEUGD EEN KANS.

Verdere bijzonderheden met betrekking tot de ORANJEKALENDER 1981.

* Exclusief, want verscheidene foto's zijn „uit particulier bezit" en nog niet eerder gepubliceerd.

* Voor relaties in het buitenland komt er weer een Oranjekalender uit met een viertalig calendarium: Frans, Duits, Engels en Spaans. De onderschriften van de foto's zijn in het Engels.

* Verkrijgbaar bij alle Verenigingen Pro Juventute/Stichtingen voor Jeugd en Gezin en het landelijk besteladres a f 9,- (verzendskosten f 2,- extra): Kalenderactie Pro Juventute-Postbus 7101-1007 JC, Amsterdam-POSTGIRO 51 74 00-telefoon 020 / 79 09 49.

2. Zonnehuiskalender 1981.

Zoals altijd is het een bloemenkalender. De aquarellen zijn dit jaar van de hand van de bekende schilderes CYNTHIA VAN SPENGLER: feestelijke boeketten in tere transparante tinten.

De Vereniging „Het Zonnehuis", Willem

Barentszstraat 15, postbus 13011, Utrecht, is er in geslaagd er een feestelijke kalender van te maken. In verband met het 60-jarig bestaan is de uitvoering afwijkend van andere kalenders omdat hij het z.g.n. schutblad mist. In plaats daarvan is een passe-partout ingebonden, die aan de illustraties ten goede komt. Het is bekend dat de baten van deze uitgave bestemd zijn voor het werk van deze Vereniging in het belang van de langdurige zieken en ernstig invaliden.

Een goed doel dus, dat we van harte bij u willen aanbevelen. De prijs bedraagt (exclusief verzend- en administratiekosten) f 4,95. Voor deze prijs hebt u een prachtige kunstkalender. Als u per giro bestelt, betaalt u inclusief bovengenoemde kosten, f 7,95 per kalender. Giro 359 7 667 t.n.v. de Vereniging „Het Zonnehuis” te Utrecht, onder vermelding „toezending kalender 1981”. Gezien de hoge portokosten is het kopen van

deze kalender bij één van de plaatselijke verkoop-adressen aan te bevelen. Mocht u willen weten of er in uw woonplaats een dergelijk adres is, belt u dan even het Verenigingsbureau: 030 - 71 49 27, toestel 11. Tussentijdse verhogingen van de P.T.T. voorbehouden

ALLE BEGRIP TE BOVEN (60)

15. Van twee, die het eeuwige leven ingaan (2)

Al mijn bewijzen, van de eerste tot de laatste, schenen hoe langer hoe helderder; waarlijk ik zag ze nooit zo helder in mijn hele leven, want de Heere bescheen ze met verdubbelde glans en helderheid en vele werden mij in herinnering gebracht, die ik mij nooit eerder herinnerde en ik had zo'n gemeenschap met de Heere, die ik niet kan beschrijven: de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, net zoals Mr. Burrell beschreef zelf op zekere Zondag gehad te hebben, toen hij zei, dat hij de drie Personen in de Drieëenheid onderscheiden had aangesproken en zo'n zoete vrijheid kreeg en een glans (zoals hij zei) van de hemelse heerlijkheid. O, die zin in de preek van Mr. Burrell! Het deed me goed, dat deed het inderdaad, hem dat te horen zeggen. En wat ik die andere dag ondervond liet het mij duidelijker zien dan ooit tevoren. Want de Heere was met mij om mij alles te laten zien en ik dacht, dat ik toen die brief kon versturen; alleen wilde ik, dat ik hem niet afgemaakt had, want dan had ik een verslag kunnen geven van deze zoete openbaring, terwijl het nog vers in het geheugen is. En daarom denk ik, dat ik gauw een antwoord van haar zal ontvangen, want de glans ervan heeft mij nog niet verlaten en het maakt dat mijn hart in liefde uitgaat tot de Heere en Zijn volk, waar ze ook zijn. Groet ze allen hier of in Pulverbach of in Hertford en zeg, dat ik hun geen groter geluk kan toewensen dan ik die morgen gevoelde en dat nog mijn hart verwarmt en mij een zoet besef van Zijn genade geeft."

Verscheidene malen herhaalde hij, toen ze bij hem was: „Nee, ik heb nooit zo'n heldere openbaring van Gods liefde gehad als ik die morgen had en ik zag mijn bewijzen nooit zo helder, nee, nooit. Er was een glans in, die ik nooit eerder zag!"

Zijn dood kwam vrij plotseling, zonder twijfel wegens de pijn in zijn borst, waar hij last van had, op zaterdagmorgen vroeg, 6 februari 1841, terwijl hij alleen in zijn eenzame vertrek was op Hoogstraat 16 te Hoxton Old Town. Hij was in zijn drie en zeventigste jaar.

De vrienden te Herford moeten getreurd hebben over het verlies van de godvruchtige Mr. Abbott, al zullen zij zich verheugd hebben bij het horen van het verslag van zijn laatste dagen. Bernard was nu goed gevestigd in zijn bediening. De tegenstand, en die was zeer hevig geweest, was bedaard en hij werd met steeds toenemende achting in de stad aanvaard. Afwezigheid van huis voor verscheiden dagen, voor de eerste maal in meer dan vier jaar, deed mij alles wat er in die tijd gepasseerd was overdenken. Ik weet niet, wanneer ik mij gelukkiger gevoeld heb in het zekere geloof van Gods leiding en dat wat gebeurd was zijn doen was geweest. Hij heeft ten val gebracht en ook bevestigd en heeft duizend snaren voor mij in stukken gebroken en mij soms verborgen geleid, al wist ik zijn

bedoeling niet. Ik dacht aan de zeer vriendelijke, maar waarlijk verstrikkende aanbiedingen, mij door sommige van mijn vrienden gedaan en toch was ik er aan ontkomen. Mijn hart was vervuld met de geest van lofprijzing en ik was aangemoedigd om mijn weg opnieuw op de Heere te wentelen. Mijn kleine kudde lijkt als één man gebukt om de Heere te zoeken. Ik kan niet al de dingen beschrijven, die mij onder hen verrast hebben."

Hij heeft echter veel dingen in zijn dagboek beschreven, die het interessant maken het te lezen. Een van de opmerkelijke trekken van zijn bediening, zegt iemand, was „de kracht die hem gegeven was om het geestelijke leven te onderscheiden van zijn eerste openbaringen in de ziel, terwijl hij de uiting van dat leven met teerheid en voorzichtigheid verklaarde en het voedde door het Woord van God en gebed. Op deze wijze werd hij een ware herder, die waakte over Christus' lammeren en schapen en hen voedde, zowel in zijn bijzondere als in zijn openbare bedieningen." Deze aantekeningen voegde hij, toen jaren verstreken waren, in verhaalvorm samen (bij voorbeeld de twee gevallen genoemd in hoofdstuk 4) en hij vond het de moeite om ze aan de een en ander voor te lezen. Een zeer opmerkelijk geval was dat van Joseph Boulter, een jonge man, die nadat hij zijn bijgelovige godsdienst prijsgegeven had, een bierhuis genomen had, maar toen hij ziek werd met tegenzin aan Bernard toegestaan had hem te bezoeken en weldra diep onder de indruk was van de aantekeningen uit het dagboek omtrent een voormalige vriend, Samuel Dack, die door geestelijke diepten waadde voor hij tot een goed einde kwam. Daar was ook Isaac Clark, een jongeling die wenste te bidden en verbaasd was toen Bernard voorstelde om daar te bidden waar hij was, terwijl hij 's middags ziek voor een vuur zat. Isaac's geschiedenis, waar geloof in zijn eenvoudigheid, was gezegend aan de arme Alice Shettlewood, een zwerfster die zich voor jaren van God afgekeerd had. Zij en haar man waren uiteindelijk naar Hertford gekomen en zij hoorde Bernard dit eenvoudig verslag in een huiselijke bijeenkomst voorlezen. De ontdekking van Christus' werk in de zielen van hun eigen burens zette een zegel van echtheid op het onderricht van Bernard en het werd door God gebruikt om het te verzegelen.

Bernard was onvermoeid in het afleggen van bezoeken, waar hij ook gevraagd werd, zo nodig ieder dag, en hij kon enige treffende bewijzen van het werk des Heeren van bekering en genade vermelden. Het was altijd zijn gewoonte als Mr. Abbott, Mr. Bourne of Mr. Burrell (die eenmaal kwam) hen bezocht, hen mee te nemen om zulken van zijn kudde te bezoeken, die in die tijd bijzondere aandacht nodig hadden. Hij publiceerde enige van deze verhalen in de vorm van een brochure en andere komen uitgebreid voor in zijn **Herinneringen**. Misschien was het zijn invloed, die Jane op de gedachte bracht om het verhaal van Sukey Harley in haar eigen woorden over te nemen.

Voor een fijne vakantie in eigen sfeer

VAKANTIECENTRUM „DE VERRASSING” TEXEL

Voll. pension voor gezinnen, jongeren en ouderen.
Bungalows en sta-caravans.

Postbus 302, 1794 ZG Oosterend-Texel.
Tel. 02223 - 661 of 391.

Uw adres voor al Uw theologische boeken, goede jeugdboeken, romans, studieboeken enz.

Boekhandel Noordermeer

Anjelierestraat 43, Rijnsburg, tel. 01718-23063
bgg 22737.

Filiaal:

Bosplein 2, Katwijk aan Zee, tel. 01718-14410.

Voor schriftelijke bestellingen: Antwoordnummer 19, 2220 WD Rijnsburg (zonder postzegel)

PLAATS UW

FAMILIEBERICHTEN

IN BEWAAR HET PAND

Voor al Uw

- ★ BOEKEN
- ★ BIJBELS en
- ★ PSALMBOEKEN

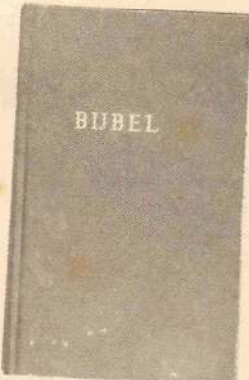
Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783

b.g.g 05277 - 2462 Urk.

uitgeverij-boekhandel
STARK-TEXEL

ISBN 90 6398 158 7 prijs f. 16,75
ook verkrijgbaar in de boekhandel

postbus 302

1794 ZG Oosterend Nh.

tel. 02223-661 of 495

het adres voor 't goede boek

Bent u te moe of neel verslagen,
En snakt u naar verzorgde
dagen,
Voelt u zich eenzaam en ver-
laten,
Of zoekt u and'ren om mee te
praten,
Bel dan eens naar:

„Repos Ailleurs”

Geen radio of TV gezeur,
De sfeer is huis'lijk, 't eten goed,
Wat hulp kan ook, wanneer het
moet.
Dieët is ook al geen bezwaar.

Dus belt u naar: 03438-12466,
Driebergen.

Uitgeverij
Boekhandel
G. KOOL

Het adres voor
al Uw goede boeken

Stationasingel 50

Tel. 08385-13978

Postbus 177

3900 AD Veenendaal

uitgeverij-boekhandel
STARK-TEXEL

TEXEL
toen en nu
door T. Mateboer
een kijk- en praatboek over
Texel met 175 illustraties
en een boeiend verslag
over verleden en heden
groot formaat

ISBN 90 6398 010 8 prijs f. 39,50
ook verkrijgbaar in de boekhandel

postbus 302

1794 ZG Oosterend Nh.

tel. 02223-661 of 495

het adres voor 't goede boek